

Kort om Rotary i stort och smått

Rotary grundades den 23 februari 1905 i Chicago, USA, av advokaten Paul Harris. Syftet var att människor med olika yrken och bakgrunder skulle träffas för att utbyta erfarenheter, kunna lita på varandras handslag och få vänner för livet. Namnet *Rotary* kommer från gruppens vana att i början rotera mellan medlemmarnas arbetsplatser.

Rotary är fortsatt en organisation för samhällsengagerade personer med olika utbildnings- och yrkesbakgrund, kön, ålder, religion och etnisk tillhörighet. Rotarys medlemmar gör humanitära insatser och arbetar för att främja samförstånd, goodwill och fred i världen.

Rotary är världens största humanitära yrkesnätverk med cirka 1,4 miljoner medlemmar i drygt 220 länder och geografiska områden. Totalt finns omkring 500 Rotarydistrikt och över 46 000 klubbar globalt.

Rotary har brutet verksamhetsår från juli till slutet av juni.

1. Rotary International (RI)

1.1 Vad RI är – och vad RI inte är

Rotary International (RI) är den enda formella globala organisationen inom Rotary. Alla Rotaryklubbar i världen är anslutna till RI – men klubbarna är samtidigt självständiga föreningar. Alla arbetar vi ideellt!

1.2 RI:s huvudsakliga uppgift

RI:s roll är att:

- fastställa Rotarys värdegrund, etik och stadgar
- definiera Rotarys övergripande mål och prioriteringar
- samordna Rotary på global nivå
- stödja distrikt och klubbar genom riktlinjer, utbildning och globala program

RI leder inte klubbarnas verksamhet i praktiken och äger inte klubbarna.

1.3 Organisationsstruktur inom RI

RI är uppbyggt utan nationell nivå:

- Rotary International (global nivå)
- Zoner (regional samordning, ej beslutsnivå)
- Distrikt (operativ stödnivå) – vårt distrikt heter D-2365
- Rotaryklubbar (verksamhetsnivå)

Rotarys distrikt följer inte helt landsgränser, Ett distrikt i Norge har en svensk klubb (Charlottenberg) och flera klubbar i Lettland tillhör vårt Sydöstra distrikt. Det finns ingen organisation som heter "Rotary Sverige". Det som ibland uppfattats som en svensk nivå har varit och är en frivillig samverkan mellan guvernörerna, som inte är en del av RI:s struktur.

Rotary i stort

1.4 RI och det svenska sammanhanget

I Sverige verkar klubbarna genom sina distrikt. Distrikten samverkar frivilligt i gemensamma funktioner såsom tidningen *Rotary Norden* och i tillsättningen av representanter i vissa stiftelser – strukturer som tillkom när det tidigare fanns en nationell Rotaryorganisation i Sverige.

Sedan 2023 har dock en ny och mer komplex situation uppstått: det finns **två olika IT-system** i bruk bland svenska distrikt – **ClubRunner** och **Polaris**. I vårt distrikt använder cirka 75 % av klubbarna ClubRunner och cirka 25 % Polaris, och ett par klubbar är inte anslutna till något av systemen.

De två systemen kommunicerar inte med varandra, vilket skapade betydande spänningar vid distriktsammanslagningen 2024, när vårt D-2360 slogs samman med D-2380 och bildade det nya D-2365. I det tidigare D-2380 använde distriktet och klubbarna ClubRunner, medan majoriteten av klubbarna i D-2360 använde Polaris. Under en period användes båda systemen olyckligtvis parallellt i distriktet, vilket då skapade dubbelarbete och dubbla kostnader samtidigt som medlemmarna i distriktet inte fick samma information. Den situationen gäller inte längre i D-2365 där enbart **ClubRunner** distriktsgemensamt system.

1.5 Sammanfattning

Rotary International är värdegrund, ramverk och global samordning, men inte en operativ ledning av klubbarna och inte en nationell organisation.

2. The Rotary Foundation (TRF)

2.1 TRF är Rotarys globala verktyg för att omsätta vilja i handling

The Rotary Foundation (TRF) är Rotarys egen stiftelse, grundad 1917.

TRF är:

- juridiskt separat från RI
- ekonomiskt fristående
- strategiskt tätt kopplad till Rotarys mål

Man kan säga: **RI står för idéerna – TRF gör dem möjliga att genomföra.**

2.2 TRF:s kapital och ekonomiska styrka

TRF är en av världens större ideella stiftelser.

I grova tal:

- TRF förvaltar ett kapital (endowment och tillgångar) på cirka 1,5–2 miljarder USD
- Varje år samlas flera hundra miljoner USD in genom donationer från:
 - Rotarymedlemmar
 - klubbar och distrikt
 - testamenten och större gåvor

Rotary i stort

Kapitalet förvaltas professionellt för att:

- skapa långsiktig stabilitet
- säkerställa att Rotary kan agera även i framtiden

2.3 Hur TRF använder sina medel

TRF delar årligen ut tiotals miljoner USD till projekt världen över, främst genom:

1. **Global Grants** – större internationella projekt, ofta i samarbete mellan flera klubbar/länder, inriktade på Rotarys fokusområden.
2. **District Grants** – mindre, flexibla projekt som hanteras på distriktsnivå.
3. **PolioPlus** – ett av världens mest framgångsrika vaccinationsprogram, där Rotary är huvudaktör i den globala utrotningen av polio.

Totalt har TRF sedan starten investerat över 4 miljarder USD i humanitära och samhällsutvecklande projekt.

2.4 Kopplingen mellan klubb – distrikt – TRF

Flödet fungerar i princip så här:

- Medlemmar och klubbar donerar till TRF
- Medlen delas upp i District Designated Fund (DDF) och World Fund
- Klubbar kan söka medel till projekt de själva driver

Det betyder att: **Det vi ger till TRF kan – rätt använt – komma tillbaka till Rotaryprojekt som vi själva är delaktiga i.**

2.5 Sammanfattning – TRF

The Rotary Foundation är Rotarys finansiella ryggrad: en global stiftelse som gör det möjligt för lokala initiativ att få global räckvidd.

3. Guvernörskedjan

Distriktsguvernören (DG) är den högsta valda ledaren inom ett Rotarydistrikt och utses formellt av **RIP – Rotary International President**, efter ett nomineringsförfarande i distriktet. DG är således underställd RIP för att leda distriktets verksamhet, med en stab av medarbetare som utses av DG, men **inte** för att leda klubbarna eftersom dessa är självständiga föreningar som inte är underställda DG.

3.1 DG-linjen – vägen till guvernörskapet

Guvernörskapet föregås av två obligatoriska förberedelseår:

- **DGN – District Governor Nominee** (1 år): första året efter nomineringen. Under denna period introduceras man i rollen och påbörjar grundläggande utbildning.
- **DGE – District Governor Elect** (1 år): året före tillträde. Som DGE deltar man i omfattande internationell och regional utbildning, inklusive Rotary International Assembly.

När dessa två utbildningsår är genomförda tillträder man rollen som **DG – District Governor**.

Rotary i stort

3.2 Guvernörens ansvar

Guvernören ansvarar för att leda distriktet i enlighet med RI:s mål, riktlinjer och strategiska prioriteringar. Det omfattar bland annat:

- att stödja och vägleda klubbpresidenterna,
- att genomföra RI:s program och mål på distriktsnivå,
- att leda distriktsorganisationen och dess kommittéer,
- att genomföra presidentskapsutbildningar (PETS), distriktskonferensen och andra distriktsmöten,
- att följa upp medlemsutveckling, TRF-engagemang och klubbens funktion.

Guvernören är också den formella länken mellan klubbarna i distriktet och Rotary International.

Guvernören ansvarar för att leda distriktet i enlighet med RI:s mål, riktlinjer och strategiska prioriteringar. Det omfattar bland annat:

- att stödja och vägleda klubbpresidenterna,
- att genomföra RI:s program och mål på distriktsnivå,
- att leda distriktsorganisationen och dess kommittéer,
- att genomföra presidentskapsutbildningar (PETS), distriktskonferensen och andra distriktsmöten,
- att följa upp medlemsutveckling, TRF-engagemang och klubbens funktion.

Guvernören är också den formella länken mellan klubbarna i distriktet och Rotary International.

3.3 Efter avslutat guvernörsår – IPDG och PDG

När DG-året avslutas övergår guvernören automatiskt till rollen **IPDG – Immediate Past District Governor**, vilket innebär att man under det följande året fungerar som stöd och rådgivare åt den nya DG.

Efter tiden som IPDG blir man **PDG – Past District Governor**, en livslång hederstitel utan tidsgräns. En PDG kan fortsätta bidra med erfarenhet och stöd inom distriktet, men har inga formella skyldigheter.

En Past District Governor (IPDG och PDG) har inga formella skyldigheter enligt Rotary Internationals konstitutionella dokument. När guvernörsperioden är avslutad upphör alla juridiskt bindande åtaganden gentemot RI och distriktet.

Däremot finns tydliga förväntningar i Rotarys kultur och ledarskapsmodell på PDG:

3.3.1 Mentorskap och stöd

En PDG förväntas fungera som mentor åt:

- sittande guvernör,
- inkommande guvernörer och
- framtida distriktledare.

Detta är inte krav, men en viktig del av den kontinuitet som Rotary bygger på.

3.3.2 Erfarenhet och stabilitet

Tidigare guvernörer bär distriktets långsiktiga minne och förväntas bidra med strategisk vägledning när det efterfrågas.

Många PDG deltar frivilligt i:

- TRF-kommittéer,
- utbildningskommittéer,
- medlemskapskommittéer eller
- nomineringskommittéer.

3.3.3 Ceremoniella och representativa funktioner

En PDG är ofta en uppskattad gäst och talare vid:

- distriktskonferenser,
- presidentskiften,
- klubbevenemang och
- utbildningar.

Deltagandet bygger på personlig vilja – inte regler.

3.3.4 Sammanfattning

En IPDG och PDG har inga formella skyldigheter, men har en viktig strategisk och stödjande roll som bygger på frivillighet, erfarenhet och viljan att bidra till Rotarys fortsatta utveckling.

4. Klubbmedlemmars och styrelsens ansvar gentemot klubben, distriktet och RI

4.1 Klubbmedlemmarnas ansvar

Även om Rotary bygger på frivillighet har varje klubbmedlem vissa grundläggande skyldigheter gentemot sin klubb och Rotary International:

A. Betala medlemsavgiften

Detta finansierar delvis klubbens verksamhet och gör det möjligt att betala klubbens per capita-avgift till RI och distriktet.

Rotary i stort

B. Bidra till klubbens verksamhet

Rotary förutsätter aktivt deltagande i:

- möten
- projekt
- kommittéer
- serviceaktiviteter

Inget närvarokrav finns längre, men **aktivt engagemang** är fortfarande en tydlig förväntan.

C. Följa Rotarys etiska principer

Varje rotarian ska:

- tillämpa Fyrfrågeprovet och vara en god representant i sitt yrke och i samhället
- verka för att Rotarys värdegrund (integritet, vänskap, mångfald, service) efterlevs

D. Vara ambassadörer för Rotary

Det innebär att:

- främja Rotarys rykte
- informera om vad Rotary står för och uträttar
- bjuda in gäster till klubbens aktiviteter
- bidra till klubbens goda kultur
- föreslå aktiviteter som stärker klubbens kultur och distriktets samverkan mellan klubbar

4.2 Styrelsens ansvar

Styrelsen har ett mer omfattande ansvar, eftersom den representerar klubben gentemot distriktet och RI.

A. Leda och utveckla klubben

Styrelsen ansvarar för:

- klubbens strategi,
- verksamhetsplan,
- budget och ekonomi,
- funktionärsrapportering i MyRotary.

Kort sagt skall styrelsen säkerställa att klubben fungerar som en **livskraftig Rotaryenhet**.

B. Medlemsutveckling – tillväxt, mångfald och förnygring

Detta är en uttrycklig förväntan från RI. Styrelsen skall:

- uppmuntra medlemmar att ta olika initiativ för klubbens utveckling,
- aktivt arbeta för att **öka medlemsantalet**,
- stödja medlemmar i med- och motgång,
- skapa en inkluderande klubbmiljö,
- sträva efter **mångfald i yrken, ålder, kön och bakgrund**,

Rotary i stort

- verka för **föryngring** och attraktion av yngre yrkesverksamma.

Rotarys officiella dokument anger:

"Each club shall maintain or increase its membership."

C. Stödja The Rotary Foundation (TRF)

Det är inte juridiskt krav, men strategiska skyldigheter är:

- informera om TRF,
- uppmuntra till deltagande i projekt och donationer,
- utse en TRF-ansvarig.

D. Delta i distriktets utbildningar och samverkan

Styrelsen ansvarar för att:

- inkommande president går PETS (President Elect Training Session),
- funktionärer deltar i utbildningar,
- klubben är representerad vid den årliga distriktskonferensen.

E. Följa RI:s och distriktets riktlinjer

Det gäller t.ex.:

- stadgar,
- varumärkesanvändning,
- rapportering,
- etiska riktlinjer.

Sammanfattning – medlemmar och styrelse

- **Medlemmar:** betalar medlemsavgift, deltar i verksamheten, följer Rotarys värdegrund, stödjer klubbens kultur.
- **Styrelsen:** leder och utvecklar klubben, säkerställer medlemsutveckling, följer RI:s ramverk, samverkar med distriktet och upprätthåller Rotarys standarder.
- **Presidenten:** genomför de beslut som styrelsen beslutar om i tillägg till RI:s regelverk

Fyrfrågeprovet – Rotarys etiska kompass

Som en avslutande och gemensam grund för både medlemmar och styrelse gäller Rotarys klassiska Fyrfrågeprov. Det ska vägleda hur vi talar, agerar och fattar beslut – både inom Rotary och i yrkeslivet:

1. Är det sant?
2. Är det rättvist mot alla parter?
3. Kommer det att skapa goodwill och bättre vänskap?
4. Är det till fördel för alla parter?

Rotary i stort